

Mýty o rodinných konferencích (aneb proč u nás nebudou fungovat!)¹

| <i>Mýtus</i> | <i>Proč je to mýtus</i> |
|--|--|
| 1. Naše rodiny jsou jiné | Hodnotící studie prokazují konsistentní výsledky ve více než 30 zemích, kde orgány ochrany dětí rodinné konference v rozhodovacím procesu využívají. |
| 2. Rodinné konference se hodí jen pro domorodé kultury (jako jsou Maorové) | Hodnotící studie neprokazují žádné rozdíly ve výsledcích při využití rodinných konferencí u domorodých a ostatních populací. |
| 3. S rodinami už pracujeme – nepotřebujeme zvláštní postup | Praktici obvykle sami uvádějí, že práci s rodinou často omezují na obyvatele domácnosti, případě ještě prarodiče nebo jednoho či dva další příbuzné. Ortodoxní praxe málokdy umožňuje hledání dalších příbuzných, s nimiž by bylo možné vytvořit širší skupinu, která by rozhodla. RK se snaží posunout zapojení příbuzných z roviny volby, kterou činí profesionálové, do roviny práva, které členům rodiny náleží. |
| 4. Širší rodiny neexistují | Zkušenosti a vyškolení koordinátoři dovedou v jakémkoli prostředí shromáždit silné skupiny příbuzných a dalších blízkých osob, a to i v případě izolovaných domácností nebo osob, které se své širší rodině nebo přátelům odcizily. |
| 5. Není to správný typ rodiny | Zkušenost ukazuje, že i velmi narušené rodinné skupiny mohou překonat obtížné situace týkající se dítěte a dospět k rozumným, pozitivním řešením. Tento mýtus vzniká většinou kvůli obavám profesionálů o bezpečí. Strach ze zapojení rodiny se může omezit, pokud si uvědomíme, že v RK jde o rozhodování, nikoli o poskytování péče. |

¹ Výpisky z prezentace Mika Doolana, ONZM; MSW; BA; Dip. Soc. Sci.; MANZASW.

| | |
|---|---|
| <p>6. Existují typy problémů, které se nedají řešit rozhodováním v rodinných konferencích</p> | <p>V kontextu tohoto mýtu se nejčastěji jako „problémové typy“ uvádějí sexuální zneužívání a domácí násilí. Hodnotící studie ani praktické zkušenosti ale tento názor nepotvrzují. Například novozélandská úprava, zákon o péči o dítě, jeho ochraně a soudnictví ve věcech mládeže, nezná žádný „problémový typ“, pro který by bylo možné rodinu z rozhodování vyloučit.</p> |
| <p>7. Příprava a provedení trvá příliš dlouho</p> | <p>Vnímáme-li rodinnou konferenci jako alternativu k soudnímu rozhodování, jde o pozoruhodně rychlý a efektivní proces, který vede k dosažení solidních plánů pro děti. Je-li například nutno naléhavě rozhodnout o dočasném umístění nebo odebrání dítěte či svolání dostupných členů rodiny, může RK bezprostředně pomoci při profesionálním rozhodování, zatímco pro dlouhodobější plánování lze připravovat další konferenci.</p> |
| <p>8. Máma, táta nebo dítě rodinnou konferenci nechce</p> | <p>To může být výchozí pozice přímých členů rodiny, zvláště v případě jejich izolace nebo odcizení od širších sítí. Hodnotící studie a zkušenosti ukazují, že vyškolení a zkušení koordinátoři dovedou počáteční odpor překonat a otevřít dříve uzavřené cesty k pomoci a podpoře těchto nukleárních rodin.</p> |
| <p>9. Dítě na to nebude stačit</p> | <p>Studie konsistentně prokazují, že děti tento proces podporují a zejména podporují soukromý čas vyhrazený rodině. Koordinátoři pracují s dítětem (stejně jako s dalšími účastníky) a hledají potenciální důvody nejistoty. Koordinátoři rovněž zařídí, že dítě bude mít na konferenci svého zástupce z řad blízkých osob a tento zástupce zajistí, aby bylo dítě v bezpečí a mohlo se na konferenci vyjádřit. Děti si mohou špatně vykládat mnoho věcí, které se kolem nich dějí. Rodinná konference je užitečná v tom, že jim pomůže rozlišovat mezi skutečným a neskutečným, a to v kontrolovaném a podporujícím prostředí.</p> |

| | |
|---|--|
| | Jak děti dospívají, měly by mít větší kontrolu nad rozhodováním o své účasti na rozhodování. |
| 10. Půjdou si navzájem po krku | Rodiny mohou být hlučné, hádavé, konfrontační a někdy i fyzicky agresivní, což svědčí o jejich emocionálním nasazení pro danou věc. Vyškolení a zkušení koordinátoři účastníky dobře připraví a vytvoří prostředí, v němž mohou být emoce vyjadřovány bezpečným způsobem (i když hlučně!) a kde se energie nasměruje k tvorbě bezpečných plánů pro děti (což je rozdíl oproti řešení konfliktů mezi dospělými). Studie hovoří o transformační povaze procesu rodinných konferencí, které zklidňují úzkost a konflikt v rodinách. |
| 11. Soukromý čas pro rodinu je riskantní | Neexistují žádné důkazy, které by potvrzovaly zvýšené riziko pro účastníky v okamžiku, kdy při rodinné konferenci jsou rodiny ponechány o samotě. Studie konsistentně ukazují, že když rodinné skupiny dostanou správné informace o dané problematice a dostupných zdrojích a mají příležitost diskutovat a plánovat v soukromí, dokáží se zavázat k bezpečným a podpůrným plánům pro děti, které jsou nejméně v 9 případech z 10 přijatelné pro profesionály. |
| 12. Profesionál, kterého rodina přijímá, by měl mít možnost přispět k jejich soukromému času. | Vzhledem k tomu, že cílem rodinných konferencí je povzbuzovat rodiny, aby převzaly odpovědnost a dospěly k bezpečnému plánu pro dítě, pak přítomnost profesionála, jakkoli to myslí dobře a podporuje jednoho nebo více členů skupiny, vždy ovlivní uvažování členů rodiny, a to negativním způsobem. Chceme-li, aby rodiny znovu navázaly kontakt s dětmi a samy se chopily iniciativy, musíme vzít vážně jejich zkušenost s tím, že je přítomnost profesionála omezuje. |

| | |
|---|--|
| <p>13. Je to moc drahé</p> | <p>Závazek poskytnout rodinným skupinám nezávislého koordinátora, který svolává rodinnou konferenci, může v systému péče o děti představovat nečekanou finanční zátěž. Nicméně ortodoxní přístup k rozhodování postavený na profesionálech má také značné náklady, například interdisciplinární konference, řešení soudní cestou, silná orientace na náhradní péči u cizích lidí. Je prokázáno, že přístup rodinných konferencí méně spoléhá na soudní procesy a veřejnou péči a dává větší šanci, že děti zůstanou v péči širší rodiny. Praxe rodinných konferencí uvolňuje zdroje v rodinách a v komunitách, které obvykle nejsou k dispozici tam, kde profesionálové pracují bez zapojení širší rodiny.</p> |
| <p>14. Každý profesionál může být vyškolen, aby jednal ve svých případech stejně jako koordinátor</p> | <p>Profesionálové se nemohou odpoutat od formální moci, kterou vykonávají z titulu svých funkcí, ani od neformální moci, kterou mají díky svým vědomostem, vzdělání a postavení. Koordinátoři nemají pravomoc řešit případy, nýbrž odpovídají za vytvoření podpůrného prostředí pro rodiny i profesionály, v němž se profesionální pravomoci uznávají, ale není jim dovoleno blokovat účast nebo dominovat procesu.</p> |